

**PREDSTAVLJANJE KNJIGE
COLLOQUIM ACADEMICUM. BLAŽENI ALOJZIJE
STEPINAC – KATOLIČKI UZOR ČOVJEKOLJUBLJA**

Andrea FILIĆ

Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Vlaška 38, p.p. 432, 10 001 Zagreb
andrea.filic@zg.t-com.hr

Prvog dana 56. Teološko-pastoralnog tjedna koji se od 26. do 28. siječnja održao u Zagrebu na temu »Teologija i pastoral Božjeg milosrđa« u velikoj dvorani Međubiskupijskog sjemeništa na Šalati, Voćarska 106, upriličeno je predstavljanje knjige *Colloquim academicum. Blaženi Alojzije Stepinac – katolički uzor čovjekoljublja*. Knjigu je priredio prof. dr. sc. Tonči Matulić, dekan Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (dalje: KBF) a svjetlo dana ugledala je suradnjom KBF-a kao izdavača i Glasa Koncila kao suizdavača početkom 2016. godine u Zagrebu.

U knjizi su objavljeni prilozi proizašli iz istoimenoga veličanstvenog skupa koji je, u organizaciji KBF-a, održan 4. studenoga 2015. godine u Kongresnoj dvorani Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. U akademskom razgovoru o blaženom Alojziju Stepincu sudjelovali su eminentni članovi hrvatske akademske, znanstvene i kulturne zajednice: akademik Zvonko Kušić, predsjednik Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, prof. dr. sc. Damir Boras, rektor Sveučilišta u Zagrebu, akademik Stjepan Damjanović, predsjednik Matice hrvatske, dr. sc. Gordan Ravančić, zamjenik ravnateljice Hrvatskog instituta za povijest dr. sc. Jasne Turkalj, dr. sc. Marica Čunčić, ravnateljica Staroslavenskog instituta, Božidar Petrač, prof., predsjednik Društva hrvatskih književnika, prof. dr. sc. Stipe Botica s Odsjeka za kroatistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i mons. prof. dr. sc. Juraj Batelja, postulator

kauze Alojzija Stepinca. Pozdravnu riječ skupu uputio je kardinal Josip Bozanić, nadbiskup zagrebački i veliki kancelar KBF-a, a zahvalnim se riječima na koncu skupu obratio i prof. dr. sc. Tonči Matulić, dekan KBF-a. Koliko je bilo zanimanje za taj događaj, svjedoči i fotogalerija koja se nalazi na kraju knjige.

Na predstavljanju toga spomenara-zbornika 26. siječnja 2016. godine okupio se velik broj prisutnika – biskupa i nadbiskupa, svećenika, redovnica i redovnika, vjernica i vjernika laika, predstavnika medija i drugih zainteresiranih. Tolikom broju nazočnih nesumnjivo su pridonijele i pastirske, istodobno utješne i ohrabrujuće riječi zagrebačkog nadbiskupa kardinala Josipa Bozanića koje je uputio sudionicima 56. Teološko-pastoralnog tjedna a koje su bile vezane uz tih dana često postavljana pitanja o procesu kanonizacije blaženog Alojzija Stepinca (govor kardinala Josipa Bozanića vidi u: *Bogoslovska smotra*, 86 [2016.] 3, 519–526).

Nadovezujući se na Kardinalove riječi da je »Sveta godina milosrđa za nas posebno povezana s blaženim Alojzijem Stepincem« (*Isto*, 524), i sami želimo ukazati na znakovitost činjenice da je knjiga *Colloquium academicum. Blaženi Alojzije Stepinac – katolički uzor čovjekoljublja* bila predstavljena baš na Teološko-pastoralnom tjednu koji je bio posvećen temi Božjeg i, kroz to, ljudskog milosrđa. Poznato je, naime, da je Aleksa Benigar kardinala Stepinca – pišući o njegovoj velikoj zauzetosti za siromašne i one na rubu društva – nazvao »apostolom kršćanskog milosrđa« (Aleksa BENIGAR, *Alojzije Stepinac. Hrvatski kardinal*, Rim, 1974., 103). Poziv svim vjernicima na kršćansko milosrđe, ostvareno u djelotvornoj pomoći onima koji su u teškim ratnim vremenima bili najviše pogođeni, bio je, mogli bismo reći, jedan od bitnih Stepinčevih programa: »Dragi vjernici! Budite milosrdni...« – pisao je 1942. godine svim vjernicima svoje biskupije (*Isto*, 396). Dvije godine ranije (1940.), prigodom zavjetnog hodočašća Zagrepčana na Mariju Bistricu o proslavi 1300-te godišnjice veze Hrvata sa Svetom Stolicom, kardinal je pozvao hrvatski narod na svojevrsan ispit savjesti svoje trinaeststoljetne povijesti te na kajanje zbog onoga što je u toj povijesti bilo grešno, »kako bi ga milosrđe Božje obasjalo kao sunce s visine« (*Isto*, 307). Nakon što je zagrebački nadbiskup bio lišen slobode, u zagrebačkim je crkvama bila čitana okružnica od 21. rujna 1946. u kojoj, među ostalim, stoji: »Njegovo plemenito srce, njegovo milosrđe i ljubav, kojom ga je nadahnjivalo Kristovo evanđelje, osjetili su osobito za vrijeme rata ne samo katolički vjernici, nego i inovjerci, ne samo Hrvati, nego i članovi drugih narodnosti...« (*Isto*, 566) Strahovit teret nepravedne osude, uzništva i izolacije kardinal Stepinac nesumnjivo je mogao tako hrabro podnijeti jer je, među ostalim, čvrsto vjerovao u Božje milosrđe. O tome svjedoče njegove riječi iz dviju oporuka. U prvoj

oporuci iz godine 1939. izjavljuje da neće nikada posumnjati u Božje milosrđe (usp. *Isto*, 816). Treću, posljednju oporuku iz 1959. godine završava riječima: »A sada se ufam u beskrajno Božje milosrđe...« (*Isto*, 825).

Ovih nekoliko izdvojenih crtica ukazuju ne samo na dobro izabran trenutak predstavljanja knjige o blaženom Alojziju Stepincu nego nam također svima pomažu milosrdna srca, ne gubeći vjeru, nadu i ljubav, iščekivati njegovu kanonizaciju. U tome nas dodatno ohrabruju riječi Stepinčeva nasljednika na zagrebačkoj biskupskoj stolici kardinala Josipa Bozanića: »I ako se u vama pojavi kakva dvojba, pitajte se što bi u takvom slučaju učinio blaženi Alojzije. I naći ćete odgovor u svakome životnom trenutku. A milosrdni Bog nam neće uskratiti svoga milosrđa« (*Bogoslovska smotra*, 86 [2016.] 3, 526).

Svjedočanstva koja su iznijeli sudionici akademskog razgovora i koja su objavljena u knjizi *Colloquium academicum. Blaženi Alojzije Stepinac – katolički uzor čovjekoljublja* odišu upravo traganjem za osobnim odgovorima na pitanja koja su se u svakome pojedinom podigla u zauzetom promatranju života, djela i sudbine Alojzija Stepinca. Svaki je od njih na svoj osobit način odgovorio na molbu priređivača knjige prof. dr. sc. Tončija Matulića da »zahvate u zdenac osobnoga iskustva, osobnih viđenja i stavova i slobodno iznesu vlastita promišljanja i eventualno svjedočenje o Alojziju Stepincu« (*Colloquium academicum. Blaženi Alojzije Stepinac – katolički uzor čovjekoljublja*, Zagreb, 2016., 15).

Prof. dr. sc. Tonči Matulić bio je prvi predstavljatelj knjige. Nakon što je voditeljica programa dr. sc. Andrea Filić posvjedočila kako ga je, posjetivši ga po nekom poslu u dekanatu KBF-a zatekla kako, unatoč svim drugim nebrojenim obvezama, sâm poslaguje priloge za knjigu, prof. Matulić je zahvalio svima koji su na bilo koji način pridonijeli nastanku toga spomenara-zbornika, osobito istaknuvši potporu velikog kancelara KBF-a i zagrebačkog nadbiskupa kardinala Josipa Bozanića. Potom je naglasio da je »KBF tim kolokvijem sa svojom prisutnošću u javnom sveučilištu, svojom prisutnošću u prostoru javne znanosti, javnoga visokoga obrazovanja, javnoga odgoja, pokušao pokazati kako bl. Alojzije Stepinac 'kao znak osporavan, znak propitkivan' ima moć i sposobnost okupljanja eminentnih ljudi iz akademije, odnosno svijeta visokog obrazovanja i znanosti, i nekih od naših najvažnijih kulturnih i znanstvenih institucija« (<http://www.ika.hr/index.php?prikaz=vijest&ID=176753>). Nakon što je naveo imena i službe svih sudionika kolokvija, od kojih su mnogi bili prisutni i na predstavljanju knjige, istaknuo je kako je »trpljenje i žrtva bl. Alojzija Stepinca naše trpljenje i naša žrtva. Bl. Alojzije Stepinac nije nešto nama izvanjsko, nije nešto što se nama pridodaje, nego je bl. Alojzije Stepinac onaj s kojim smo mi zajedno trpjeli i u našim roditeljima, djedovima i bakama. Njegovo

ime bio je znak osporavan, znak često puta i našega poniženja« (*Isto*). Na koncu je ukazao na znakovitost činjenice da se oko bl. Alojzija Stepinca, oko njegova trpljenja, žrtve i života, i danas okupljaju »učene glave«, glasovite ne samo po svojim znanstvenim i kulturnim dostignućima nego i po svojim znanstvenim i kulturnim odgovornostima koje nose u hrvatskom društvu (usp. *Isto*).

Potom je svoja promišljanja o tematici knjige i posebno o pitanjima vezanim uz osporavanje proglašenja svetim blaženog Stepinca iznio prof. dr. sc. Stjepan Baloban, pročelnik Katedre za socijalni nauk Crkve na KBF-u. Stjepan Baloban je od rujna 2014. godine više puta u medijima iznosio svoje stavove o kanonizaciji bl. Alojzija Stepinca te je pozivao hrvatske teologe da se otvoreno uključe u raspravu o toj važnoj temi. Prema svjedočanstvu prof. Matulića, Stjepan Baloban je također dao »inicijalnu iskru« akademskom razgovoru o našem Blaženiku (usp. *Colloquium academicum. Blaženi Alojzije Stepinac – katolički uzor čovjekoljublja*, 16).

O knjizi-spomenaru potom je govorio prof. dr. sc. Ante Mateljan, profesor na Katoličkome bogoslovnom fakultetu u Splitu i pročelnik Katedre za dogmatsko bogoslovlje, koji je iscrpno prikazao sadržaj knjige.

Završnu riječ na predstavljanju knjige uputio je zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić, zahvalivši kako organizatorima i svim sudionicima kolokvija tako i priređivačima knjige. Istaknuo je da je bl. Alojzije Stepinac nutarnja, duhovna vertikala hrvatskoga nacionalnog bića, što se osobito vidi i osjeća uz njegov grob u zagrebačkoj katedrali. Blaženi Alojzije Stepinac je, kazao je Kardinal, ušao u naše nacionalno biće, on nas okuplja i povezuje te njegova svetost nije upitna, nego živi u našim srcima (usp. <http://www.ika.hr/index.php?prikaz=vijest&ID=176753>).

U nastavku donosimo cjelovita izlaganja prof. dr. sc. Stjepana Balobana i prof. dr. sc. Ante Mateljane, koja su autori pripremili za objavljivanje.